Бишенче июль к?нне республикабыз Пресс-?з?генд? Мордовия м?гариф министры Николай Владимирович Бычков журналистлар бел?н очрашты. С?йл?ш? б?генге берд?м д??л?т имтиханы н?ти??л?ре иде, ? йомгак н?ти??л?р укытучыларны? август ки??шм?сенд? ясалачак.Мордовияд? БДИ 13 тапкыр ?тте: 7 – эксперимент формасында, 6 – штатлы режимда. Билгеле булганча, берд?м д??л?т имтиханы (ЕГЭ) ?ч дулкыннан тора: I - вакытыннан алдан (досрочный) май-апрель айларында ярышларда катнашачаклар ??м авырулар тапшырды.   Быел алар 11?? идел?р, ди Н.В.Бычков. II – т?п. Бу дулкында 4602 имтихан тапшыручыдан 4272 (92,8 %) – урта м?кт?пне быел т?мамлаучылар, шулай ук кичкесен ??м урта профессиональ училищесын т?мамлаганнар. III – югары уку йортларында ?т?ч?кл?ре. Республикабызны? 22 районында (Кадошкинодан башка) 37 пункта ?тте. Имтиханга тал?пл?р – берд?м. БДИ пунктларында оештыручылар – 40, 47 – ?иб?релг?н в?кил (уполномоченных представителей ГЭК) ??м 1733 оештыручы - организатор. Аларны? к?бесе (84%) вуздан, 14% - суздан ??м 2% - М?гариф институты, район методик ?з?к в?килл?ренн?н иде. Быел барлыгы 11 предмет буенча БДИ ?тте. 2013 елгы анализ к?рс?тк?нч?, м??бури ике – рус теле ??м математикадан башка предметларны системалы р?вешт? тапшыралар: физика – 1194 кеше (25,9%) (2012 елда – 1270 (26,29 %)), биология – 1028 кеше (22,3%) (2012 елда – 1168 (24,2 %)), химия – 525 кеше (11,4%) (2012елда – 532 (11%)).
БДИны т?ртипле р?вешт? ?тк?р? ?чен 370 ??мгыяви к?з?т?че (2012 – 138 кеше) сайланган. Ике имтиханга - рус теле, математикага, Самара ?лк?се Мордовия ГЭК комиссиясе в?килл?ренн?н торган делегация бел?н алышкан идел?р. Тикшер? ??м к?з?т? комиссиял?ре имтиханнарда закон бозылмыймы диг?н ният бел?н имтихан ?тк?н пунктларга чыгып тикшердел?р. Б?ген Мордовиябез м?гариф министрлыгы тикшер? ??м к?з?т? хезм?тк?рл?ре бел?н имтихан оештыручыларына карата 12 протокол тезеп суд в?килл?рен? тапшырганнар. Шу?а карамастан 15 укучы имтиханда т?ртип бозган: 5 укучы рус теле буенча контроль ?лч?м материалларын Интернетка куйган, 10 укучы – элемт? ??м техник чаралардан кулланганнар: рус теле (2 кеше), математика (1 кеше), биология (3 кеше), история (3 кеше), география (1 кеше). Аларны? имтихан н?ти??л?ре юкка чыгарыла. Кил?се елга гына бу предметлар буенча я?адан имтиханнарын тапшыра алырлар.
М?гълумат. Рособрнадзор берд?м д??л?т имтиханнарында югары балл туплаган укучыларны? эшен кабат тикшерерг? т?къдим итк?н иде. Быел 100 баллык н?ти??л?р буенча Брянск ?лк?се, Калмыкия, Чувашия Республикалары рекорд куйды. Илд? барлыгы 1800 кеше 100 балл туплаган иде. Тикшер?л?р ?лег? 600 кешене? белеме

акланмавын к?рс?т?. И? к?п вундеркиндлар Брянскида булганга, эшл?рне 10 ф?н буенча тикшер?л?р. Калганнарында – 4-8 ф?нн?н. Брянскида моны, укучыларны? к?пчелеге т?нл? Интернетка урнаштырылган биремн?рне чишеп, к?некм? алган балалар, дип а?латалар. Биред? б?йл?нерг? артык урын юк: укучылар сынауда к?черм?г?н, баллар саны да берг? ген? арттырылган. Чувашияд? быел “акыллыбаш”лар саны 46га ?итк?н. Монда да Интернетка куелган биремн?рне? технологиясен укучылар бер т?н эченд? ?зл?штерг?н булып чыкты. Мордовияд? математикадан 98 балл алучы “С?л?тлел?р ?з?ге”нд? укучысы, рус теленн?н 95 балл 12нче гимназия укучысы, ик?н. Мордовия м?гариф министрлыгыны? т?б?нд?ге (от 18 июня 2013 г. №591, от 24 июня 2013 г. № 598) документларга нигезл?неп инглиз теленн?н 87д?н 100 баллга кад?р ?ыйган 85 эш ??м химияд?н 83-98 балл ?ыйган 161 эшт?н югары баллы эшл?ре я?адан тикшерелеп 37 укучыны? баллары т?б?н?йтел?. Тулаем алганда, 100 балл туплаучылар узган елга караганда азрак ик?н. Чыннан да, барысына да контроль ?лч?м материалларыны? Интернетка чыгарылуы с?б?п булып тора ик?н. Шул ук вакытта аттестатсыз калучыларны? саны да кимег?н. Былтыр Россияд? 25 ме? егет ??м кыз м?кт?пт?н белешм? алып чыккан булса, быел андыйлар 16 ме?н?н артык. Мордовияд? 37 кеше аттестат алырга лаек т?гел дип табылган. Алар 9-еллык белемн?ре турындагы документлары бел?н урта профессионал уку йортларында укый алалар, ди м?гариф министры Н.В.Бычков.
Апелляция х?лл?ре бел?н педагогия ф?нн?р докторы, профессор Александра Михайловна Каторова таныштырды. БДИ баллары бел?н килешм??чел?р Мордовия Конфликт комиссиясен? язмача т?б?нд?ге ф?нн?р буенча гаризалар бир?: рус теле – 110, (2012. – 145), математика – 97 (2012. – 254), обществознание – 68 (2012. – 143), географияд?н 1 апелляция. Н?ти??л?ре буенча ??рбер икенче эш ?зг?рт?сез калдырылган. Бер й?з егерме берене? т?б?н?йтелг?н. Андыйлар арасында, м?с?л?н, химия буенча бирелг?н формуланы с?з бел?н укый алмаучы да булган.
Елдан-ел берд?м д??л?т имтиханы ?зг?р? бара. Сынауны? ?итешсез яклары шактый кимеде инде. Беренче елларны кайбер ф?нн?р буенча сорауларны? д?рес бирелм?ве, аларны? м?кт?п программасына туры килм?ве турында шелт?ле с?зл?р я?гыраган иде. Со?гы елларда мондый кимчелекл?р турында ишетелг?не юк. Шулай ук имтихан бир? т?ртибе, кагыйд? ??м нормалары да я?артыла бара. Сынауны м?мкин кад?р гадел ит?, т?рле х?йл?л?рг? юл куймау ?чен эшл?нг?н гам?лл?р к?п булды. Ел саен диярлек имтихан алучыларны алдарга тырышучы “акыллы башлар” табылып тора анысы, ?мма мондый фактлар бик тиз ачыклана.
Бел?ебезч?, быелгы БДИны? и? м??им я?алыгы – сынауны у?ышлы тапшыру ?чен ?ыярга кир?кле чик баллар инде узган елны? августында ук билгеле булды. Рус теленн?н – 36 балл, математикадан – 24 балл, физика, химия ??м биологияд?н – 36 балл, информатика ??м информацион-коммуникатив технологиял?рд?н (ИКТ) – 40 балл, тарихтан – 32 балл, географияд?н – 37 балл, ??мгыять белеменн?н – 39 балл, рус ?д?биятыннан – 32 балл, чит телл?рд?н 20 балл ?ыелса, имтихан у?ышлы тапшырылган дип санала.
Б?ген инде БДИ кир?кме-юкмы диг?н темага ф?лс?ф? корулар тынды кебек. Тора-бара кеше ??рн?рс?г? иял?ш?, ?айлаша бит. Имтиханны? бу т?ре д? х?зер гад?ти к?ренеш буларак кабул ител?. Укучылар м?кт?п имтиханнары диг?н т?шенч?не оныта да башлады кебек. Ч?нки балаларны 8-9 сыйныфтан ук БДИга ?зерли башлыйлар. Бернич? ел элек м?кт?пл?рд? тугызынчы сыйныф укучылары ?чен д? махсус сынаулар булдырылды. Тугызынчы сыйныфны т?мамлаганда тапшырыла торган д??л?т йомгаклау аттестациясе

унберенче сыйныфтагы БДИга ?зерлекне? бер этабы булып тора.

Наил? Насырова